

T 153088

เอกวิน ชุนบุญจันทร์ : ปัญหาความเป็นภววิสัยของวิทยาศาสตร์ในฐานะความรู้เชิงสังคม.
(THE PROBLEM OF OBJECTIVITY IN SCIENCE AS SOCIAL KNOWLEDGE) อ.ที่
ปรึกษา : ผศ.ดร.สิริเพ็ญ พิริยจิตกรกรกิจ. 52 หน้า. ISBN 974-17-5288-1.

วัตถุประสงค์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คือการสำรวจ วิเคราะห์ และประเมินปัญหาความเป็น
ภววิสัยของวิทยาศาสตร์ในฐานะความรู้เชิงสังคม

แนวคิดกระแสหลักในปรัชญาวิทยาศาสตร์ในช่วงครึ่งแรกของศตวรรษที่ 20 เชื่อว่าข้อ
ความเชิงสังเกตสามารถแยกออกได้จากข้อความเชิงทฤษฎี ทำให้เราสามารถประเมินทฤษฎีทาง
วิทยาศาสตร์อย่างเป็นภววิสัยได้ แต่จากปัญหาการพ่วงมากับทฤษฎีของการสังเกตและจากข้อโต้
แย้งของทศณะแบบคูห์น ทำให้เห็นว่าการสังเกตไม่อาจเป็นอิสระจากทฤษฎีและการเปลี่ยนแปลง
ทฤษฎีในวิทยาศาสตร์ไม่อาจนำมาประเมินกันได้ วิทยาศาสตร์จึงไม่อาจคงความเป็นภววิสัยต่อไป
ได้ ทศณะแบบคูห์นนำไปสู่ทศณะแบบ strong programme ที่ชี้ให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงในวิทยา
ศาสตร์มีสาเหตุมาจากปัจจัยทางสังคม ทำให้วิทยาศาสตร์ถูกมองว่าเป็นความรู้เชิงสังคมแบบหนึ่ง
เท่านั้น ความเป็นภววิสัยของวิทยาศาสตร์จึงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

อย่างไรก็ตาม ลองจินตนาการว่าแม้ปัจจัยเชิงสังคมจะมีบทบาทต่อการแสวงหาความรู้ทาง
วิทยาศาสตร์ แต่การใช้กระบวนการเชิงสังคมที่ก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์จะช่วยถ่วงถ่วงคุณ
ค่าที่เป็นอัตวิสัยออกไปได้ ความรู้ที่ได้มาจึงยังสามารถถือได้ว่ามีความเป็นภววิสัย แต่ผู้เขียนได้ชี้
ให้เห็นว่าลองจินตนาการใช้ความเป็นภววิสัยในความหมายที่ต่างไปจากเดิม อีกทั้งในข้อเสนอของลองจ
โนยังมีข้อจำกัดบางประการนั่นคือ ในบางกรณี การมีความเห็นที่ต่างกันเป็นผลมาจากการยึดถือ
ความเชื่อจากคนละกรอบความคิดที่ไม่อาจนำมาประเมินกันได้ ทำให้การวิพากษ์วิจารณ์ดังกล่าว
เป็นไปได้

TE 153088

4380206522: MAJOR PHILOSOPHY

KEYWORD: SCIENCE / SOCIAL KNOWLEDGE / OBJECTIVITY

AEKWIN KOONBOONCHAN: THE PROBLEM OF OBJECTIVITY IN SCIENCE AS
SOCIAL KNOWLEDGE. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. SIRIPHEN
PIRIYACHITTAKORNKIT, PH.D. 52 pp. ISBN 974-17-5288-1.

This thesis aims to investigate, analyze and evaluate the problem of objectivity in science as social knowledge.

Received view in Philosophy of Science in the first half of the twentieth century held that observational statements are independent from theoretical statements and so we could evaluate scientific theories objectively. But the problem of theory-ladenness of observation and the Kuhnian view show that observations always depend on some theories and theory changes in science are incommensurable, hence there is no objectivity in science. Strong programme, influenced by the Kuhnian view, points out that scientific changes are caused by social factors and science is thus viewed as a form of social knowledge. The objectivity of science is impossible.

Longino, however, holds that although social factors play the role in scientific inquiry but social process which provokes effective criticism can make science free from subjective values. So scientific knowledge derived from such process can still be objective. But I point out that Longino's shift in the meaning of objectivity. In addition there is a limitation in Longino's thesis, that is, in some cases different hypotheses from different world views which are incommensurable will make effective criticism impossible.